

เครื่องปลิดพักถั่วลิสงแบบแถบยางมีริมนเป็นรอยหยักฟันเลื่อย

Peanut Pod Stripper : Rubber Bands with a Zigzag Rim Type

กิตติ วงศ์พิเชษฐ¹ สมคิด ธาณี² เกริญไกร โชประการ¹ สมชาย พละสาร¹
ทวิทรัพย์ อีสดี³ ไพบูรณ์ ล้ำสัน³

Kitti Wongpichet¹ Somkid Thani² Kriengkrai Choprakarn¹ Somchai Plasarn¹
Taweesub Isadee³ Paiboon Lumsun³

ABSTRACT

The objectives of this study were to develop a small-scale peanut pod stripper and to examine the quality of seeds obtained. The machines were developed and tested and the peanut seeds were analyzed in Ubon Ratchathani, Thailand, in 2000. Two types of pod stripper were constructed. One machine had rubber bands with a zigzag rim type and the other machine had iron rods sheathed with a water hose type. Each machine was attached in front of a two-wheeled tractor and was run by the tractor's engine. "Tainan 9" and "SK 38" peanuts, 110 days old, were tested with these two pod strippers and were compared with peanuts stripped manually. Harvested peanut pods were put in open storage at different periods of time, then the seeds were tested for germination, tetrazolium staining and electrical conductivity. Test results showed that both pod strippers yielded about 80% of good pods without pod stalks, 9% of good pods with pod stalks, 4% of split pods and the remaining 7% were young pods. Pod quality, in terms of external appearance, was not up to the standard because of pod stalks, but might be acceptable for "boiled peanuts". For the seed tests, in general, the quality of peanut seeds obtained from both pod strippers was slightly lower than seeds stripped by the manual method. However, the quality of seeds obtained from the rubber bands type pod stripper, in many cases, was not significantly different from that of the manual method. This showed that this particular pod stripper had a potential for further improvement.

Keywords : peanut pod strippers, peanut seed quality, storage time.

---

1 คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34190 โทร. 045-288374-5 ต่อ 324

1 Faculty of Agriculture, Ubon Ratchathani University, Ubon Ratchathani, 34190, Thailand. Tel. 045-288374-5 ext. 324

2 บ้านนาสว่าง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี 34160

2 Ban Na-suang, Det-Udom, Ubon Ratchathani 34160, Thailand

3 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2543 คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

3 Fourth year student, Academic year 2000, Faculty of Agriculture, Ubon Ratchathani University

บทคัดย่อ

คำนำ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องมือขนาดเล็กสำหรับผลิตฝักถั่วลิสง และศึกษาถึงคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ที่ได้ สร้างและทดสอบเครื่องผลิตฝักและทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่จังหวัดอุบลราชธานี ในปีพ.ศ. 2543 โดยสร้างเครื่องผลิตฝักสองแบบคือ แบบแถบยางมีริมเป็นรอยหยักฟันเลื่อยและแบบท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำ ติดตั้งเครื่องผลิตฝักที่ด้านหน้ารถไถเดินตามโดยอาศัยเครื่องยนต์ของรถไถเป็นต้นกำลัง ทดสอบเครื่องผลิตฝักกับถั่วลิสงพันธุ์ไททาน 9 และสข. 38 อายุ 110 วันหลังปลูก โดยเปรียบเทียบกับกรผลิตฝักด้วยมือที่เป็นวิธีมาตรฐาน หลังจากนั้นนำฝักที่ผลิตได้ไปเก็บรักษาในสภาพเปิดระยะเวลาต่างๆ แล้วทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์โดยการทดสอบความงอก การติดสีเตตระโซเลียม และการนำไฟฟ้าของน้ำแช่เมล็ดพันธุ์ ผลการทดสอบพบว่าเครื่องผลิตทั้งสองแบบสามารถผลิตเฉลี่ยได้ฝักดีไม่มีข้อผิดพลาดร้อยละ 80 ฝักดีแต่มีข้อผิดพลาดร้อยละ 9 ฝักแตก/ร้าวประมาณร้อยละ 4 และส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 7 เป็นฝักอ่อน คุณภาพภายนอกของฝักที่ผลิตได้ยังไม่สูงพอสำหรับมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ เนื่องจากยังมีข้อติดอยู่ แต่อาจจะใช้ได้สำหรับทำเป็นถั่วต้มเพื่อบริโภค ในส่วนภาพรวมของการทดสอบเมล็ดพันธุ์ พบว่า เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่ได้จากการผลิตฝักด้วยเครื่องทั้งสองแบบมีคุณภาพต่ำกว่าที่ได้จากการผลิตฝักด้วยมือเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ในหลายกรณีเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการผลิตฝักด้วยเครื่องแบบแถบยางมีริมเป็นรอยหยักฟันเลื่อยมีคุณภาพไม่แตกต่างทางสถิติจากเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการผลิตฝักด้วยมือ แสดงว่าเครื่องผลิตฝักแบบนี้มีศักยภาพที่น่าจะปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

คำหลัก : เครื่องผลิตฝักถั่วลิสง คุณภาพเมล็ดพันธุ์ ถั่วลิสง ระยะเวลาเก็บรักษา

เกษตรกรจำนวนหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานีปลูกถั่วลิสงในฤดูแล้งหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยมีทั้งการผลิตเมล็ดพันธุ์ เช่นพันธุ์ไททาน 9 และสข. 38 และถั่วลิสงฝักสดหรือถั่วต้ม ขั้นตอนหนึ่งในการผลิตที่ต้องใช้แรงงานคนมากก็คือการผลิตฝักถั่วลิสงออกจากต้นโดยทั่วไป มีการใช้แรงงานคนในครอบครัวส่วนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่มาจากการจ้างแรงงาน จึงทำให้ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง นอกจากปัญหาเรื่องแรงงานแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องเวลาที่ใช้ในการผลิตฝักค่อนข้างนานอีกด้วย เกษตรกรเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ปลูกถั่วลิสงรายละประมาณไม่เกินสามถึงสี่ไร่ จึงไม่สามารถซื้อและ/หรือไม่เหมาะสมที่จะมีเครื่องผลิตฝักถั่วลิสงที่เคยมีการพัฒนาหรือมีจำหน่ายในปัจจุบัน ไม่ว่าจะแบบต่อท้ายรถแทรกเตอร์ (พูนพันธ์และคณะ, 2526) ที่มีขนาดใหญ่มากเหมาะกับการผลิตขนาดใหญ่ และแน่นอนว่ามีราคาสูงมากด้วย หรือแบบที่รายงานโดยเพียวและมาลี (ไม่ระบุปี) ที่ลักษณะของเครื่องผลิตยังไม่เหมาะสมกับการใช้งานของเกษตรกรในพื้นที่นี้ หรือแบบเท้าเหยียบของวินิตและคณะ (2528) ที่ยังไม่มีการจำหน่ายทั่วไป และยังมีราคาค่อนข้างสูงถึงเครื่องละ 4,000 บาท (วิชัยและคณะ, 2543) เกินกว่าที่เกษตรกรรายย่อยเหล่านี้จะลงทุนซื้อมาใช้

กลุ่มทำงานนี้จึงมีแนวคิดที่จะทดลองพัฒนาเครื่องผลิตฝักถั่วลิสงที่ตัวเครื่องมีขนาดเล็ก สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่ายและติดตั้งได้กับเครื่องยนต์รถไถเดินตามเพื่อใช้เป็นต้นกำลัง เครื่องผลิตฝักนี้มีระดับเทคโนโลยีค่อนข้างต่ำ เน้นการใช้วัสดุ/อุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่นในการสร้าง เพื่อให้ต้นทุนการสร้างและการดูแลรักษาต่ำ เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อยเหล่านี้ ดังนั้น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องมือขนาดเล็กสำหรับใช้ผลิตฝักถั่วลิสงโดยมุ่งหวังในแง่การลดแรงงานและเวลาที่ต้องใช้ และเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากเครื่องผลิตฝักนี้มีคุณภาพใกล้เคียงกับที่ผลิตฝักด้วยมือ

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษานี้แบ่งออกเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การพัฒนาเครื่องผลิตฝักถั่วลิสง การทดสอบเบื้องต้นการทำงานของเครื่อง จนถึงการทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างเครื่องผลิตฝักถั่วลิสง สร้างเครื่องผลิตฝักที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และบ้านนาสว่าง ตำบลนาสว่าง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2543 เครื่องผลิตฝักนี้มีลักษณะทรงกระบอก ติดตั้งอยู่ที่ด้านหน้ารถไถเดินตาม แบ่งได้เป็นสองแบบตามชิ้นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่ผลิตฝัก ดังนี้

1. แบบแถบยางมีริมเป็นรอยหยักฟันเลื่อย (rubber bands with a zigzag rim type, Figure 1) แถบยางนี้ทำด้วยส่วนหน้ายางของยางนอกรถยนต์ชนิดไม่เสริมใยเหล็ก มีขนาด 8 x 40 x 0.4 เซนติเมตร³ ริมตามยาวด้านหนึ่งมีรอยหยักขนาดใหญ่คล้ายฟันเลื่อย ทำโดยการฉีกแผ่นยางลิก 2 เซนติเมตร กว้าง 1.5 เซนติเมตร แต่ละรอยห่างกันประมาณ 1.5 เซนติเมตร ได้ประมาณ 20 รอยต่ออย่างหนึ่งแผ่น

ใช้เหล็กแบนขนาด 2.5 x 35 x 0.3 เซนติเมตร³ จำนวนสองแผ่นประกบแผ่นยาง แล้วเจาะรูห่างกันพอสมควรสำหรับชั้นสลักเกลียวยึดเหล็กและแผ่นยางเข้าด้วยกัน เชื่อมสลักเกลียวขนาด 1/4 นิ้วที่ปลายทั้งสองข้างของเหล็กแบนในแนวตามยาว โดยให้ปลายที่มีเกลียวหันออก ทำแถบยางที่มีเหล็กแบนประกบนี้จำนวนสี่ชิ้น แล้วติดตั้งเข้ากับวงกลมที่ทำด้วยเหล็กเส้นมีวงกลมอยู่สองด้าน เกิดเป็นรูปทรงกระบอก โดยให้ริมแผ่นยางที่มีรอยหยักหันออกด้านนอก เนื่องจากแผ่นยางมีความโค้งเล็กน้อยตามด้านกว้าง จึงทำให้ริมแผ่นยางที่มีรอยหยักโค้งลงเล็กน้อย

วงกลมที่อยู่ริมสองข้างทำด้วยเหล็กเส้นขนาด 1/4 นิ้ว มีสองวงซ้อนกันในระยะเท่ากัน วงนอกมี

เส้นผ่าศูนย์กลางริมใน 18 เซนติเมตร ในขณะที่วงในมีเส้นผ่าศูนย์กลางริมนอก 16 เซนติเมตร ดังนั้น จึงมีช่องว่างระหว่างขอบวงกลมทั้งสองเพื่อให้ปลายสลักเกลียวที่เชื่อมต่อจากเหล็กแบนที่ประกบแผ่นยางสอดผ่านได้ ใช้เหล็กแบนเชื่อมยึดวงกลมทั้งสองไว้ด้วยกันในระยะห่างพอควร จัดให้แผ่นยางทั้งสองข้างห่างเท่าๆกันรอบวงกลม แล้วขันนอตที่ปลายทั้งสองข้างวงกลมแต่ละด้านมีจำนวนสี่ชิ้นเข้าหาจุดศูนย์กลางดุมกลางทำด้วยท่อเหล็กหนา ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5 เซนติเมตร เจาะรูที่ริมนอกของดุมสำหรับชั้นสลักเกลียวยึดกับเพลากลาง

เพลากลางทำด้วยเหล็กตันขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร เจาะรูสำหรับสลักเกลียวยึดดุมวงกลมทั้งสองข้าง ปลายแต่ละข้างของเพลากลางสอดอยู่ในตุ๊กตาลูกปืนขนาด XL P205 ปลายข้างหนึ่งยื่นออกจากตุ๊กตาลูกปืน 6 เซนติเมตร เพื่อติดตั้งมู่เสขนาด VK 10B เส้นผ่าศูนย์กลาง 10 นิ้ว สำหรับสายพานตัว V

เครื่องผลิตฝักส่วนที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ติดตั้งอยู่บนกรอบไม้ขนาด 54 x 78 เซนติเมตร² โดยใช้สลักเกลียวยึดที่ตุ๊กตาลูกปืน และกรอบไม้ติดตั้งอยู่ด้านหน้ารถไถเดินตามโดยใช้สลักเกลียวยึด เมื่อติดตั้งเรียบร้อยแล้ว แนวเพลากลางของเครื่องผลิตฝักจะตั้งฉากกับแนวตามยาวของรถไถเดินตาม โดยที่มู่เสของเครื่องผลิตฝักอยู่ด้านเดียวกับของเครื่องยนต์ และจุดศูนย์กลางของมู่เสทั้งสองห่างกัน 80 เซนติเมตร เมื่อเครื่องทำงาน แผ่นยางที่อยู่ด้านบนของเครื่องผลิตฝักจะหมุนลงทางด้านหน้าของรถไถเดินตาม

ด้านหน้าเครื่องผลิตฝักมีแผ่นรองโคนต้นถั่วลิสงตัดส่วนมาจากท่อ PVC ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว หนา 1 เซนติเมตร โดยตัดให้ได้ชิ้นงานขนาด 10 x 64 เซนติเมตร² บากริมด้านหนึ่งของชิ้นงานใกล้เคียงปลายทั้งสองข้างๆละรอย ลิก 5 เซนติเมตร แล้วพับรอยบากเพื่อให้สวมเข้าได้กับกรอบไม้ เมื่อติดตั้งแล้ว แผ่น

รวงโคนต้นถั่วนี้จะเกือบขนานกับแถบยาง (ทำมุมกันเล็กน้อย) และผิวโค้งด้านนอกจะเอียงออกเล็กน้อย เจาะรูที่ส่วนพับสำหรับตอกตะปูยึดและเพื่อให้ปรับระยะห่างระหว่างแผ่นรองกับแถบยางได้ง่าย

2. แบบท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำ (iron rods sheathed with a water hose type, Figure 2) มีหลักการปลิดฝักถั่วลิสงเช่นเดียวกับเครื่องที่รายงานโดยเพียวและมาลี (ไม่ระบุปี) และเครื่องของวินิตและคณะ (2528) เครื่องแบบท่อนเหล็กหานี้มีโครงสร้างทั่วไปเช่นเดียวกับแบบที่ 1 ยกเว้นใช้ท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำแทนแถบยางที่มีรอยหยักฟันเลื่อย ใช้เหล็กเส้นขนาด 1/2 นิ้ว ปลายทั้งสองด้านมีสลักเกลียวเชื่อมติดในแนวตามยาว โดยมีความยาวทั้งหมด 40 เซนติเมตร จำนวน 5 ท่อน เหล็กแต่ละท่อนมีสายยางท่อน้ำขนาด 5/8 นิ้ว แบบหนาสองชั้นหุ้มผิวนอกของสายยางมีเส้นนูนเล็กๆ

การทดสอบเบื้องต้นการทำงานและประสิทธิภาพของเครื่องปลิดฝักถั่วลิสง ทดสอบเครื่องปลิดฝักถั่วลิสงทั้งสองแบบในแปลงขยายพันธุ์ถั่วลิสงของเกษตรกรที่บ้านนาสว่าง ในวันที่ 30-31 มีนาคม 2543 ติดตั้งเครื่องปลิดฝักเข้ากับกันชนหน้าของรถไถเดินตาม โดยอาศัยเครื่องยนต์รถไถเป็นต้นกำลังในการหมุนเครื่องปลิดฝักผ่านสายพาน วัสดุพลาสติกกรองไว้ใต้เครื่องปลิดเพื่อรับฝักถั่วที่ตกลงมา เมื่อติดเครื่องยนต์แล้ว ปรับความเร็วรอบของเครื่องยนต์ให้ช้าพอสมควร ทำให้เครื่องปลิดฝักมีความเร็วรอบประมาณ 160 รอบต่อนาที จับต้นถั่วลิสงที่เพิ่งเก็บเกี่ยว (อายุ 110 วันหลังปลูก) ทั้งกอ (ประมาณสามถึงสี่ต้น) เขย่าให้เศษดินหลุดออกและทำให้ฝักถั่วที่อยู่ในกอออกมาด้านนอก ยื่นส่วนโคนต้นถั่วที่มีฝักเข้าไปในเครื่องปลิดที่กำลังหมุน โดยยื่นเข้าไปในช่วงที่กว้างก่อน หมุนพลิกกอถั่วเพื่อให้แผ่นยางปาดฝักถั่วลิสงได้สะดวก หรือในกรณีเครื่องแบบท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำ เพื่อให้ท่อนเหล็กตีฝักถั่วได้สะดวกเช่นกัน แล้วจึงเลื่อนกอ

ถั่วเข้าไปในช่วงที่แคบต่อไป แผ่นรองโคนต้นถั่วที่อยู่ด้านหน้าทำหน้าที่ยื่นโคนต้นถั่วที่มีฝักให้เข้าไปใกล้แผ่นยางหรือท่อนเหล็ก ดังนั้น ฝักถั่วลิสงที่อยู่นอกกอจึงถูกปาดหรือตีหลุดลงด้านล่าง เมื่อพอใจแล้วจึงโยนกอถั่วที่ปลิดฝักแล้วทิ้ง เริ่มใหม่กับถั่วกอใหม่ต่อไป นอกจากการปลิดฝักถั่วลิสงด้วยเครื่องแล้ว ยังได้ปลิดฝักอีกส่วนหนึ่งด้วยมือซึ่งเป็นวิธีมาตรฐานที่เกษตรกรใช้กันทั่วไปเพื่อเปรียบเทียบ

นำฝักถั่วที่ปลิดได้จากแต่ละวิธีมาทำความสะอาดเบื้องต้น แล้วใส่ในถุงตาข่ายไนลอน ตากแดดเพื่อลดความชื้นนานสัปดาห์ ทำความสะอาดฝักอีกครั้ง คัดแยกฝักเป็นกลุ่มคือ ฝักดี (good) แบ่งย่อยเป็นไม่มีขั้ว (without pod stalk) และมีขั้ว (with pod stalk) และฝักคัดทิ้ง (discarded) แบ่งย่อยเป็นแตก/ร้าว (broken) และอ่อน (immature) ตากแดดอีกครั้งนานเจ็ดวัน จนมีความชื้นประมาณร้อยละ 6 ชั่งน้ำหนักฝักแต่ละประเภทแล้วคำนวณเป็นร้อยละ

ทดสอบแรงที่ต้องใช้ดึงฝักถั่วลิสงจนขั้วขาดหลุดจากลำต้น (แรงดึงตามแนวยาวของฝัก) ตำแหน่งที่ขั้วขาด/หลุด และแรงที่ต้องใช้กัดฝักจนแตก (กดบริเวณที่ขั้วต่อกับฝัก ฝักและรอยประกบของเปลือกฝักทั้งสองอยู่ในระนาบนอน) ของถั่วทั้งสองพันธุ์ โดยใช้เครื่อง Universal Testing ทดสอบกับถั่วอายุ 110 วันหลังปลูกเช่นกัน จำนวนพันธุ์ละ 103 ฝัก

การทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่ได้จัดการทดลองแบบ 2x3 Factorial in Completely Randomized Design จำนวนสี่ซ้ำ ประกอบด้วยสองปัจจัยดังนี้

1. พันธุ์ถั่วลิสงจำนวนสองพันธุ์ คือ ไทนาน 9 (Tainan 9) และสข. 38 (SK 38)
2. วิธีปลิดฝักถั่วลิสงจำนวนสามวิธี คือ
  - 2.1 ใช้มือปลิด (hand)
  - 2.2 ใช้เครื่องปลิดฝักแบบแถบยางมีริมนเป็นรอยหยักฟันเลื่อย (rubber bands type)

2.3 ใช้เครื่องปลิดฝักแบบท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำ (iron rods type)

เตรียมถั่วลิสงสำหรับทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์อีกต่างหาก นำฝักถั่วที่ปลิดได้จากสามวิธีมาทำความสะอาดเบื้องต้น แล้วใส่ในถุงตาข่ายไนล่อน ตากแดดนานสี่วัน ทำความสะอาดฝักอีกครั้ง คัดแยกฝักเป็นฝักดีและฝักคัดทิ้งเช่นเดียวกับข้างต้น แบ่งฝักดีจากการปลิดแต่ละวิธีออกเป็นห้าถุง ตากแดดอีกครั้ง นานสี่วัน จนมีความชื้นประมาณร้อยละ 6 นำฝักไปเก็บรักษาไว้ในตู้ตะแกรงเพื่อป้องกันหนู และอยู่ในสภาพแวดล้อมห้องปกติที่มีการถ่ายเทอากาศดี ที่ห้องปฏิบัติการเมล็ดพันธุ์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ระหว่างเดือนมีนาคม-ธันวาคม 2543 ทุก 0, 50, 100, 150 และ 200 วันระหว่างการเก็บรักษา สุ่มฝักถั่วลิสงที่ได้จากการปลิดทั้งสามวิธีมาแกะห่อด้วยมือ เพื่อทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์รวมสามวิธี (จวงจันทร์, 2529) ดังนี้

1. ความงอก (germination)
2. การติดสีเตตระโซเลียม (tetrazolium)
3. การนำไฟฟ้าของน้ำแช่เมล็ดพันธุ์ (electrical conductivity)

วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของข้อมูล และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Least significant difference (LSD) ด้วยโปรแกรมสถิติ IRRISTAT

ผลการทดลองและวิจารณ์

การทดสอบเบื้องต้นการทำงานและประสิทธิภาพของเครื่องปลิดฝักถั่วลิสง

เครื่องปลิดฝักทั้งสองแบบ คือแบบแถบยางมีริมเป็นรอยหยักฟันเลื่อย (Figure 1) และแบบท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำ (Figure 2) มีขนาดเล็กและติดตั้งได้ง่ายที่ด้านหน้าของรถไถเดินตาม ทำให้สามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานตามจุดต่างๆในแปลงได้ง่าย สะดวกกว่าการขนย้ายถั่วลิสงที่มีน้ำหนักและปริมาณมากมาหาเครื่องปลิดฝักเหมือนกับการใช้เครื่องขนาดใหญ่ ผลพลอยได้จากการใช้เครื่องปลิดฝักขนาดเล็ก เช่นนี้ก็คือ เศษซากถั่วลิสงยังอยู่ในแปลง ทำให้เกษตรกรสามารถกระจายเศษซากถั่วเหล่านี้ทั่วแปลงได้ง่ายกว่า เพื่อใช้เป็นปุ๋ยพืชสดบำรุงดินต่อไป

Figure 1 A peanut pod stripper, rubber bands with a zigzag rim type, attached to the front of a two-wheeled tractor.

Figure 2 A peanut pod stripper, iron rods sheathed with a water hose type, attached to the front of a two-wheeled tractor.

อุปกรณ์ส่วนที่ผลิตฝักถั่วลิสงมีสองแบบ คือ แลบยางมีริมเป็นรอยหยักฟันเลื่อย คาดว่าแบบนี้ น่าจะเป็นแบบใหม่ไม่มีใครเคยทำมาก่อน และท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำ แบบนี้มีหลักการเช่นเดียวกับเครื่องที่รายงานโดยเพอร์และมาลี (ไม่ระบุปี) และแบบเท้า

เหยียบของวินิตและคณะ (2528) เพียงแต่มีสายยางท่อน้ำหุ้มไว้เพื่อให้ผิวท่อนเหล็กมีความหยุ่นมากขึ้น ลักษณะการทำงานโดยทั่วไปของเครื่องผลิตฝักทั้งสองแบบไม่แตกต่างกันนัก

Table 1 Dry weight (g) of Tainan 9 peanut pods stripped from different methods (data in parentheses denote percentage).

Pod type	Stripping method		
	Hand	Rubber bands stripper	Iron rods stripper
1. Good	7,720 (96.3)	7,120 (93.7)	8,490 (87.0)
1.1 Without pod stalk	7,530 (93.9)	5,580 (73.4)	8,120 (83.2)
1.2 With pod stalk	190 (2.4)	1,540 (20.3)	370 (3.8)
2. Discarded	300 (3.7)	480 (6.3)	1,270 (13.0)
2.1 Broken	140 (1.7)	220 (2.9)	620 (6.4)
2.2 Immature	160 (2.0)	260 (3.4)	650 (6.6)
3. Total	8,020 (100)	7,600 (100)	9,760 (100)

Table 2 Dry weight (g) of SK 38 peanut pods stripped from different methods (data in parentheses denote percentage).

Pod type	Stripping method		
	Hand	Rubber bands stripper	Iron rods stripper
1. Good	4,990 (93.4)	5,185 (92.3)	4,640 (92.1)
1.1 Without pod stalk	4,940 (92.5)	4,855 (86.4)	4,370 (86.7)
1.2 With pod stalk	50 (0.9)	330 (5.9)	270 (5.3)
2. Discarded	350 (6.6)	430 (7.7)	400 (7.9)
2.1 Broken	100 (1.9)	150 (2.7)	230 (4.6)
2.2 Immature	250 (4.7)	280 (5.0)	170 (3.4)
3. Total	5,340 (100)	5,615 (100)	5,040 (100)

ผลการทดสอบการทำงานของเครื่องปลิดฝักทั้งสองแบบเมื่อเปรียบเทียบกับกรปลิดด้วยมือ พบว่า สัดส่วนฝักดีของถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 (Table 1) และสข. 38 (Table 2) ที่ได้จากการปลิดแต่ละวิธีไม่แตกต่างกันนัก และอยู่ในระดับสูงถึงประมาณร้อยละ 90 ยกเว้นพันธุ์ไทนาน 9 ที่ได้จากการปลิดด้วยเครื่องแบบท่อนเหล็กที่ค่อนข้างต่ำกว่าวิธีอื่น ค่านี้มีความสัมพันธ์กับฝักคัดทิ้ง นั่นคือ เครื่องปลิดฝักแบบท่อนเหล็กทำให้ฝักถั่วพันธุ์ไทนาน 9 แตก/ร้าวมากกว่าวิธีปลิดอื่นๆ สาเหตุอาจเนื่องมาจากคนทำงานยังใช้เครื่องไม่ชำนาญมากกว่าคุณสมบัติด้านความแข็งของฝักถั่ว เนื่องจากจากการทดสอบแรงกดฝักถั่วลิสง พบว่า ต้องใช้แรงกดฝักถั่วทั้งสองพันธุ์เท่ากัน (1,454 และ 1,404 กรัม สำหรับพันธุ์ไทนาน 9 และสข. 38 ตามลำดับ) เพื่อทำให้ฝักแตก

วิธีปลิดฝักถั่วลิสงด้วยมือยังเป็นวิธีที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้ฝักที่มีคุณภาพสูงได้มาตรฐาน โดยได้ฝักดีไม่มีขั้วมากกว่าร้อยละ 90 (Table 1 และ 2) อย่างไรก็ตาม การปลิดฝักด้วยเครื่องทั้งสองแบบก็ได้ฝักดีไม่มีขั้วค่อนข้างสูงถึงประมาณร้อยละ 80 ยกเว้นพันธุ์ไทนาน 9 ที่ปลิดฝักด้วยเครื่องแบบแถบยางฯ ได้ฝักดีไม่มีขั้วเพียง

ประมาณร้อยละ 73 สาเหตุคงเนื่องจากการปฏิบัติงานบางประการ เช่นการเปลี่ยนอุปกรณ์บางชิ้นของเครื่องปลิดฝักสลับไปมา หรือความรีบร้อนของคนทำงานมากกว่าคุณสมบัติในแง่ความเหนียวของขั้วฝัก จะเห็นได้จากการทดสอบการดึงขั้วฝักถั่วลิสงด้วยเครื่อง พบว่าฝักถั่วทั้งสองพันธุ์มีสัดส่วนฝักที่ยังมีขั้วติดอยู่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 43 และ 46 สำหรับพันธุ์ไทนาน 9 และสข. 38 ตามลำดับ) นอกจากนี้ ยังพบว่าฝักถั่วที่ได้จากการปลิดด้วยเครื่องมีสิ่งสกปรกเจือปนมาก ต้องเสียเวลาทำความสะอาดอย่างมากในภายหลัง ในขณะที่ฝักที่ปลิดด้วยมือสะอาดกว่า เนื่องจากคนปลิดฝักสามารถเลือกจับเฉพาะฝักที่ต้องการได้

ในภาพรวม เครื่องปลิดฝักถั่วลิสงทั้งสองแบบนี้สามารถปลิดได้ฝักดีแต่มีขั้วติดเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4-20 ใกล้เคียงกับเครื่องปลิดแบบเท้าเหยียบของวินิตและคณะ (2528) ที่มีขั้วติดประมาณร้อยละ 10-15 (วิชัยและคณะ, 2543) ข้อมูลในส่วนนี้ยังแปรปรวนมาก โดยเฉพาะถั่วพันธุ์ไทนาน 9 มีสัดส่วนฝักดีแต่มีขั้วสูงถึงประมาณร้อยละ 20 สาเหตุคงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานบางประการ เชื่อว่า ปัญหานี้จะสามารถลดลงได้เมื่อ

คนทำงานมีความชำนาญและคุ้นเคยกับเครื่องมากขึ้น ถึงแม้คุณภาพภายนอกของถั่วลิสงฝักคั่วที่ได้จากเครื่องผลิตทั้งสองแบบยังไม่สูงพอสำหรับระดับเมล็ดพันธุ์ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการเกษตร แต่อาจจะใช้ได้สำหรับทำเป็นถั่วต้ม

ฝักคั่วทั้งเพราะแตก/ร้าวของถั่วลิสงทั้งสองพันธุ์มีเพียงประมาณร้อยละ 3-6 (Table 1 และ 2) ไม่มากอย่างที่คาดไว้ตอนแรก ผลที่ได้นี้ใกล้เคียงกับของเครื่องของวินิตและคณะ (2528) ที่มีฝักแตกประมาณร้อยละ 2-4 (วิชัยและคณะ, 2543) เครื่องผลิตฝักแบบท่อนเหล็กที่มีแนวโน้มทำให้ฝักถั่วทั้งสองพันธุ์แตก/ร้าวเสียหายมากกว่าการผลิตอีกสองวิธี ทั้งนี้ เนื่องจากความแข็งของท่อนเหล็ก ถึงแม้จะได้ใช้สายยางท่อน้ำหุ้มเพื่อให้เกิดความหยุ่นแล้วก็ตาม การผลิตฝักด้วยมือก็มีฝักคั่วทั้งเพราะแตก/ร้าวเช่นกันแต่ในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเพียงประมาณร้อยละ 2 เท่านั้น

การผลิตฝักถั่วลิสงด้วยมือได้ฝักคั่วทั้งที่เป็นฝักอ่อนน้อยที่สุด เนื่องจากคนผลิตสามารถเลือกผลิตฝักแก่ได้ตามต้องการ ในขณะที่เครื่องผลิตฝักทั้งสองแบบผลิตทุกฝักที่ผ่านเข้ามาในรัศมีการทำงานของเครื่อง เครื่องผลิตฝักแบบแถบยางมีแนวโน้มที่จะใช้

งานได้ดี หากมีการพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนที่ทำหน้าที่ผลิตฝักและวิธีหรือเทคนิคการใช้เครื่อง ลักษณะบางอย่างของแถบยางที่ควรศึกษาในรายละเอียดต่อไป เช่น ความหนา (ความแข็ง) ของแผ่นยาง และลักษณะพื้นลื่น ในส่วนวิธีหรือเทคนิคที่ควรศึกษา เช่น ทิศทางการหมุนของเครื่อง มุมของแถบยาง ระยะห่างระหว่างริมแถบยางกับแผ่นรองโคนต้นถั่ว และลักษณะการจับต้นถั่วแหยเข้าในเครื่อง เป็นต้น

ในแง่เวลาที่ใช้เฉพาะในการผลิตฝักถั่วลิสงทั้งสองพันธุ์ เครื่องผลิตทั้งสองแบบใช้เวลาน้อยกว่าวิธีใช้มือถึงสองเท่าหรือกว่านั้น (4.5, 2.0 และ 1.0 นาที/กิโลกรัมฝักแห้ง สำหรับวิธีใช้มือ เครื่องผลิตแบบแถบยางๆ และแบบท่อนเหล็กๆ ตามลำดับ) เครื่องผลิตแบบท่อนเหล็กที่มีแนวโน้มที่จะใช้เวลาน้อยกว่าแบบแถบยางๆ ทั้งนี้ คงเนื่องจากความแรงในการตีของท่อนเหล็กที่มากกว่าแถบยางนั่นเอง แต่ก็ทำให้ได้ฝักคั่วทั้งเพราะแตก/ร้าวในสัดส่วนที่สูงกว่าด้วย (Table 1 และ 2) ดังนั้น เครื่องผลิตแบบแถบยางๆจึงน่าจะดีกว่า ส่วนเวลาที่ใช้ในการคัดแยกฝักไม่แตกต่างกันนัก เนื่องจากต้องใช้มือและคัดแยกปริมาณไม่มาก จึงทำให้เวลาทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตฝักด้วยวิธีต่างๆไม่แตกต่างกันด้วย

คุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่ได้

Table 3 Seed quality of Tainan 9 and SK 38 peanuts obtained from three stripping methods and different storage ages.

Seed test	Stripping method			Cultivar		C.V. (%)
	Hand	Rubber bands	Iron rods	Tainan 9	SK 38	
Stored at 0 days						
Germination (%)	94.7 ^a	93.0 ^a	87.5 ^b	92.6 ^A	90.8 ^A	5.2
Tetrazolium (%)	98.5 ^a	97.0 ^a	98.0 ^a	99.0 ^A	96.6 ^A	3.7
EC ¹ (μS/g)	16.5 ^a	17.3 ^a	18.1 ^a	16.5 ^A	18.1 ^A	15.3
Stored at 50 days						
Germination (%)	90.7 ^a	86.7 ^a	86.0 ^a	89.6 ^A	86.0 ^A	9.6
Tetrazolium (%)	97.0 ^a	87.0 ^b	82.0 ^b	91.3 ^A	86.0 ^A	7.4
EC ¹ (μS/g)	37.1 ^{ab}	27.3 ^a	40.8 ^b	23.4 ^A	46.9 ^B	17.7
Stored at 100 days						
Germination (%)	87.5 ^a	82.0 ^{ab}	77.7 ^b	86.1 ^A	78.6 ^B	6.9
Tetrazolium (%)	86.0 ^a	82.0 ^{ab}	78.5 ^b	85.0 ^A	79.0 ^B	7.3
EC ¹ (μS/g)	54.5 ^a	60.3 ^a	67.4 ^a	52.4 ^A	69.1 ^B	19.6
Stored at 150 days						
Germination (%)	21.0 ^a	12.5 ^b	10.0 ^b	15.1 ^A	13.8 ^A	48.7
Tetrazolium (%)	85.5 ^a	79.5 ^{ab}	72.5 ^b	81.6 ^A	76.6 ^A	14.2
EC ¹ (μS/g)	95.3 ^a	114.7 ^a	110.0 ^a	73.8 ^A	139.9 ^B	14.3
Stored at 200 days						
Germination (%)	1.0 ^a	0.5 ^a	0.5 ^a	0 ^A	1.3 ^A	144.3
Tetrazolium (%)	80.5 ^a	62.5 ^b	64.5 ^b	69.0 ^A	69.3 ^A	15.4
EC ¹ (μS/g)	154.4 ^a	143.3 ^a	180.6 ^b	135.4 ^A	183.5 ^B	13.8

1 Electrical conductivity.

In the same storage age and same row of stripping methods, means followed by a common lower case letter are not significantly different at the 5% level by LSD.

In the same storage age and same row of cultivars, means followed by a common upper case letter are not significantly different at the 5% level by LSD.

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการปลิดฝักกับพันธุ์ถั่วลิสง ในส่วนคุณภาพเมล็ดพันธุ์ด้านต่างๆมีดังนี้

ความงอก

ในภาพรวม ความงอกเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงทั้งสองพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักสามวิธีและเก็บรักษาไว้ที่ระยะเวลาต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นที่การเก็บรักษาระยะเวลา 50 และ 200 วัน (Table 3) เมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักด้วยมือและเครื่องปลิดแบบแถบยางฯมีแนวโน้มที่มีความงอกสูงกว่าพวกที่ได้จากการปลิดฝักด้วยเครื่องแบบท่อนเหล็กฯ โดยเฉพาะที่การเก็บรักษาระยะเวลาแรกๆ เนื่องจากแรงตีของท่อนเหล็กที่รุนแรงกว่าจึงทำให้ฝักและเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากวิธีปลิดแบบนี้บอบช้ำมาก ในขณะที่เมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักด้วยมือและเครื่องแบบแถบยางฯมีความงอกไม่แตกต่างกัน ยกเว้นที่การเก็บรักษาระยะเวลา 150 วัน แสดงว่า คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักด้วยเครื่องแบบแถบยางฯ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เมื่อดูในแง่ความงอก เนื่องจากแรงตีของแถบยางนุ่มนวลกว่าของท่อนเหล็ก แต่ก็ยังแรงกว่าการปลิดฝักด้วยมือ

ในช่วงแรกของการเก็บรักษา ความงอกเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงทั้งสองพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักทั้งสามวิธีอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (Table 3) เมื่อระยะเวลาการเก็บรักษาผ่านไป ความงอกลดลงเรื่อยๆ จนต่ำสุดที่ระยะเวลา 200 วัน คล้ายกับผลการทดลองของจวงจันทรและกนกพร (2533) และบุญมีและคณะ (2543) จากผลการทดลองชี้ให้เห็นว่า ไม่ควรเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 และสข. 38 ในสภาพเปิดนานกว่า 100 วัน

ในภาพรวม คุณภาพเมล็ดพันธุ์ในแง่ความงอกระหว่างถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 และสข.38 ที่ได้จากการปลิดฝักทั้งสามวิธีไม่แตกต่างกันทางสถิติ ยกเว้นที่การเก็บรักษาระยะเวลา 100 วัน (Table 3)

การติดสีเตตระโซเลียม

ในภาพรวม การติดสีเตตระโซเลียมของเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงทั้งสองพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักสามวิธีและเก็บรักษาไว้ที่ระยะเวลาต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นที่การเก็บรักษาระยะเวลา 0 วัน (Table 3) เนื่องจากเป็นช่วงหลังการเก็บเกี่ยวมาใหม่ เมล็ดพันธุ์ยังมีความแข็งแรงสูง ดังนั้น ผลกระทบจากแรงตีของเครื่องปลิดฝักจึงยังไม่แสดงออกมาให้เห็น เมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักด้วยมือมีความแข็งแรงสูงสุดตามที่คาดไว้ ตามมาด้วยเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักด้วยเครื่องทั้งสองแบบซึ่งมีความแข็งแรงพอกัน ถึงแม้เมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักด้วยเครื่องแบบแถบยางฯมีแนวโน้มความงอกสูงกว่าที่ได้จากเครื่องแบบท่อนเหล็กฯตามที่กล่าวถึงข้างต้นก็ตาม

โดยทั่วไป ผลการติดสีเตตระโซเลียมใกล้เคียงและสอดคล้องกับผลการทดสอบความงอกที่การเก็บรักษาสามระยะเวลาแรก แต่แตกต่างกันมากที่สองระยะหลัง

ในภาพรวม ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์เมื่อทดสอบด้วยการย้อมสีเตตระโซเลียมระหว่างเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 และสข.38 ที่ได้จากการปลิดฝักทั้งสามวิธีไม่แตกต่างกันทางสถิติ ยกเว้นที่การเก็บรักษาระยะเวลา 100 วัน (Table 3) ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบความงอกข้างต้น

การนำไฟฟ้าของน้ำแช่เมล็ดพันธุ์

ในภาพรวม การนำไฟฟ้าของน้ำแช่เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงทั้งสองพันธุ์ที่ได้จากการปลิดฝักสามวิธีและเก็บรักษาไว้ที่ระยะเวลาต่างๆ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ยกเว้นที่การเก็บรักษาระยะเวลา 50 และ 200 วัน (Table 3) อย่างไรก็ตาม การนำไฟฟ้าของน้ำแช่เมล็ดพันธุ์ถั่วที่ได้จากการปลิดฝักด้วยเครื่องแบบท่อนเหล็กฯมีแนวโน้มการนำไฟฟ้าสูงกว่า สะท้อนให้เห็นว่าเมล็ดพันธุ์กลุ่มนี้บอบช้ำมากกว่าหรือมีคุณภาพต่ำกว่า สอดคล้องกับผลการทดสอบความงอกข้างต้น

ในช่วงแรกของการเก็บรักษา การนำไฟฟ้าของน้ำแช่เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงทั้งสองพันธุ์ที่ได้จากการผลิตฝักทั้งสามวิธียังต่ำ เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ยังมีความแข็งแรงสูงหลังเก็บเกี่ยวมาใหม่ แต่ค่าการนำไฟฟ้านี้เพิ่มขึ้นตามลำดับ สะท้อนถึงการเสื่อมสภาพของเมล็ดพันธุ์มากขึ้นเมื่อระยะเวลาผ่านไป จนสูงสุดที่การเก็บรักษาในระยะ 200 วัน (Table 3) สอดคล้องกับรายงานของบุญมีและคณะ (2544)

ในภาพรวม สภาพการเสื่อมคุณภาพของเมล็ดพันธุ์เมื่อทดสอบด้วยการนำไฟฟ้าระหว่างน้ำแช่เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 และสข.38 ที่ได้จากการผลิตฝักทั้งสามวิธีได้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นที่การเก็บรักษาในระยะ 0 วัน (Table 3) ซึ่งเป็นระยะที่เมล็ดพันธุ์ยังมีความแข็งแรงสูงหลังเก็บเกี่ยวมาใหม่ โดยที่เมล็ดพันธุ์ไทนาน 9 มีความแข็งแรงสูงกว่าพันธุ์สข. 38 ผลการทดสอบนี้ไม่สอดคล้องนักกับผลการทดสอบความงอกและการย้อมสีเตตระโซเลียมข้างต้น แต่อาจชี้ให้เห็นว่า การทดสอบด้วยวิธีนำไฟฟ้ามีความไวมากกว่าการทดสอบสองวิธีข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพืชตระกูลถั่ว ดังที่หลายประเทศในสหภาพยุโรปนิยมทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วด้วยวิธีการนำไฟฟ้านี้เพิ่มเติมจากการทดสอบความงอก

สรุปผลการทดลอง

1. ได้พัฒนาเครื่องผลิตฝักถั่วลิสงสองแบบที่ติดตั้งอยู่ด้านหน้ารถไถเดินตาม คือ แบบแถบยางมีริมนเป็นรอยหยักฟันเลื่อย และแบบท่อนเหล็กหุ้มด้วยสายยางท่อน้ำ เครื่องผลิตฝักทั้งสองแบบนี้สามารถผลิตฝักถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 และสข. 38 เฉลี่ยได้ฝักดีไม่มีขั้วประมาณร้อยละ 80 ฝักดีแต่มีขั้วประมาณร้อยละ 9 ฝักแตก/ร้าวประมาณร้อยละ 4 และส่วนที่เหลือคือฝักอ่อนประมาณร้อยละ 7 คุณภาพภายนอกของฝักที่ผลิตได้ยังไม่สูงพอสำหรับมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ เนื่องจากขั้ว

ฝักที่ติดอยู่ แต่อาจจะพอใช้ได้สำหรับทำเป็นถั่วต้ม

2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่ได้จากการผลิตฝักด้วยเครื่องทั้งสองแบบมีคุณภาพต่ำกว่า แต่ยังไม่ใกล้เคียงกับเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการผลิตฝักด้วยมือ โดยทั่วไปเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากเครื่องแบบแถบยางมีริมนเป็นรอยหยักฟันเลื่อยมีคุณภาพไม่แตกต่างทางสถิติจากเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการผลิตฝักด้วยมือ แสดงว่าเครื่องแบบนี้มีศักยภาพที่น่าจะพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

คำขอขอบคุณ

การสร้างเครื่องผลิตฝักถั่วลิสงได้รับเงินสนับสนุนจากคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จากเงินงวดพิเศษ ข. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ส่วนค่าใช้จ่ายในการทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ได้รับการสนับสนุนจากคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และขอขอบคุณ ผศ.ดร.เสรี วงศ์พิเชษฐ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเครื่องผลิตฝักถั่วลิสงนี้

เอกสารอ้างอิง

- จวงจันทร์ ดวงพัตรา. 2529. การตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ พิมพ์ครั้งที่ 1. กลุ่มหนังสือเกษตร. กรุงเทพฯ. 194 หน้า.
- จวงจันทร์ ดวงพัตรา และกนกพร เมลาพันธ์. 2533. งานวิจัยด้านวิทยาการเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงถึงปี 2532. หน้า 273-288. ใน: รายงานการสัมมนาถั่วลิสงแห่งชาติ ครั้งที่ 9. 7-11 พฤษภาคม 2533. ณ โครงการชลประทานลำพระเพลิง นครราชสีมา.
- บุญมี ศิริ เบญจมาภรณ์ สุทธิ และโสภณ วงศ์แก้ว. 2543. การลดความชื้นและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง. ใน: เอกสารการประชุมถั่วลิสงแห่งชาติ

ครั้งที่ 15. 10-12 พฤษภาคม 2543. ณ โรงแรมอมิตี กรีนฮิลล์ เชียงใหม่.

บุญมี ศิริ อัญชลี มุขศรี และชินานาตย์ คำพันธ์. 2544.

ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณโปแตสเซียมและแคลเซียม ที่รั่วซึมออกจากเมล็ดกับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเมล็ดโตพันธุ์ขอนแก่น 60-3. หน้า 119-126. ใน: การสัมมนาวิชาการเกษตร ประจำปี 2544. 25-27 มกราคม 2543. ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น.

พเยาว์ รอดโพธิ์ทอง และมาลี เข็นยั้ง. ไม่ระบุปี. เครื่องผลิตฝักถั่วลิสง. เทคโนโลยีสำหรับชาวชนบท เล่มที่ 3. ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. กระทรวง

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน.

พูนพันธ์ สมบัตินันท์ นิดา สรชาติ และสนิท จิตติกรณ์.

2526. การทดสอบประสิทธิภาพเครื่องผลิต

ฝักถั่วลิสง. รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง งานวิจัยถั่วลิสง ครั้งที่ 2. 11-13 กุมภาพันธ์

2526. ศูนย์วิจัยพืชไร่ นครสวรรค์ นครสวรรค์.

วิชัย กิจวัตรเวทย์ บัณฑิต จริโมภาส และสุทธิพร

เนียมหอม. 25 เมษายน 2543.ฐานข้อมูล

เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการพัฒนาชนบท.

[wwwcenter1.eng.kps.ku.ac.th/agri_mac/](http://wwwcenter1.eng.kps.ku.ac.th/agri_mac/mainmenu.htm)

[mainmenu.htm](http://wwwcenter1.eng.kps.ku.ac.th/agri_mac/mainmenu.htm).

วินิต ชินสุวรรณ สมโภชน์ สุดาจันทร์ เสรี วงศ์พิเชษฐ

และสมเกียรติ เองนิรันดร์. 2528. เครื่องทุน

แรงสำหรับผลิตฝักถั่วลิสง. *แก่นเกษตร*. 13(1):

49-53.